

ščenje, da je znano povsod, da člani Katoliškega prosvetnega društva v Gornjemgradu kaj slabega sploh ne igrajo ter da njih predstave privabijo ljudi od več ur daleč. Ker so bile dosedaj na vrsti samo resne igre, so se igralci odločili, da pokažejo še enkrat na odru tudi kaj veselega in zabavnega; zato bodo igrali meseca februarja Vombergarjevo »Vodo«, ki bo posebno pomembna tudi za Gornjigrad ter bo vzbudila vsem obilo smeha in zabave. Torej tudi takrat na veselo svidenje!

Pišec. V nedeljo dne 29. januarja t. l. pop. ob pol treh homo ponovili igro »Guzaj« v petih dejanjih in šestih slikah, ki je dramatisirana po Golečevi povesti istega imena. Kdor je igro videl na Štefanovo, vsak pravi, da jo bo še gledal. Pa ne homo Guzaja v njegovih slabostih posnemali v življenju, ampak Guzaj nam je le vzgled, kakšni ne smemo biti. Zato bo pa tokrat tudi zelo nizka vstopnina, da bo lahko vsak prišel na svoj račun. Na svidenje torej v nedeljo! Tud okoličane vabimo, da vidijo sliko tistega, ki je nekaj rogovilil po njihovi okolici. Pridite!

Kriza igralnic.

Kakor je videti, so dogospodarile vse največje evropske igralnice, ker ne posedajo nikdo, kar bi se lahko zaigral ter zgubil. V kolikor so igralnice zasebna podjetja, so njih lastniki v sedanji krizi hudo prizadeti.

V Nizzi ob francosko-italijanski srednjezemski morski obali je bila pozidana pred dvema letoma nova in razkošno opremljena igralnica. Lastnik je bil uverjen, da bo dobil tekom dveh let v stavbo zazidani denar nazaj z visokimi obrestmi. Že tekom prvih 5 mesecev je zgubil 3 milijone, nakar je prezidal igralnico v garažo.

Tudi v Monaco (blizu tam, kjer je zgoraj omenjena igralnica) je danes slabo. Prebivalci te samostojne države so bili davka prosti, ker so vse izdatke lahko krili z dobičkom igralne banke. Danes so upeljali tudi v Monaco splošno dolžnost plačevanja davkov. Le tu in tam še obiščejo kakšni turisti igral-

ne dvorane v Monaco, a le iz radovednosti, da si ogledajo promet, ne da bi sami igrali.

Največji dobički so bili priigrani v Monte Carlo, Cannesu in Deavillu. — Monte Carlo je kasiral povprečno v navadnem letu čisti dobiček pol milijarde Din. Danes so tudi tamkaj igralne mize nezasedene. Lastniki igralnih podjetij so se prepričali, da ni več občinstva, ki bi zmoglo plačilo zaigranih svot.

Igralnica v Biarriu (ob francosko-španski meji) je bila ponujena na prodaj za 5 milijonov. Ni se javil niti eden kupec, čeravno so bile podane vse možnosti na dobiček. Celi del mesta, na katerem so zgrajeni hoteli in druge stavbe, je bil last nekdanjega umivalca steklenic, ki je znal iz omenjenega francoskega zdravilišča izvleči neizmerno bogastvo. Ko mu je ponujal pred leti med preletom Rokavskega zaliva smrtno ponesrečeni belgijski žid Löwenstein 40 milijonov za posest, ni prejel na ponudbo niti odgovora. Danes se ne morejo znebiti dediči umivalca steklenic igral-

nice niti za 5 milijonov. Tudi znamenje časa!

Nekatere znamenite igralnice so začele nastavljeni gledališke igralke ter filmske dive, ki tvorijo privlačno moč za lahkožive bogataše.

Za francosko državo pomeni kriza v igralnicah težko zgubo. Veliko so nesli davki na vstopnice in na igralne karte. Čisti državni dobiček francoskih igralnic je vrget leta 1929 — 2 milijona frankov, leta 1930 je bilo opaziti znatno nazadovanje, danes je ta vir usahnil.

Hudo je udarila usoda francosko igralnico Le Touquet, ki se je nekoč veselila obče priljubljenosti. Predvsem so našli tamkaj na živalski način ob priliki sprehoda umorjeno in izropano Angležinjo. Obiskovalce igralnice bi naj dovažalo in odvažalo posebno letalo, ki je ponesrečilo s potniki vred. Igralnico Le Touquet so zaprli zaradi preslabega obiska.

Ali še bo sploh kedaj zasijala igralnicam boljša bodočnost, je prav težavno vprašanje.

Lokovica-Prevalje. Obmejna dvorazredna narodna šola v Lokovici pri Prevaljah — edina nam še ostala šola divne Podjunske doline — je na tih način v obliki lepe in prirsčne božičnice proslavila dne 15. t. m. desetletnico, odkar je (dne 30. septembra 1922) ob končnoveljavnih razmejitvi, pripadla Jugoslaviji. Prejšnji dan je deca te šole z živahnimi vzkliki, z zastavicami v rokah ob okrašenih oknih svoje šole pozdravila naše koroške pevce kot prva ob vstopu na jugoslovanska tla, drugi dan je sama pri bogatem vzporedu manifestirala ob spominu na osvoboditvi svoje šole in v želji po skorajšnji združitvi vseh koroških bratov z nami, ko je krepek deček deklamiral med drugimi: Bratje preko Karavank! Ljubite se, bodite edini, da bosta silni vi in vaši sin, ki rešili nas bodo zank! in je koroški pevski zbor zapel peslepo »Tam, kjer teče bistra Zila.« Pri

proslavi je bila dvorana natlačeno polna. Počastili so proslavo s svojim obiskom še tudi: vlč. g. župnik Hornböck iz Mežice, kateri je bil dolgoletni katehet te šole pred prevratom in po njem do leta 1931; gč kaplan in katehet tukajšnje šole J. Sem ter ravnatelj mežiške meščanske šole g. Hergouth z gospo soprogo, ter mnogo gostov iz onkraj meje. Šola, ki je priredila proslavo, leži tik državne meje in je pripadla naši državi po dveletnem avstrijskem gospodstvu od leta 1920 do 1922, popolnoma izpraznjena do zadnjega žeblja. Z razmejitvijo je bil jugoslovanski del občine Libuče, ki je obdržal svoje ime, zelo okrnjen in zato gospodarsko osirotel. Libuški občinski odbor oziroma krajevni šolski odbor v Lokovici s predsednikom g. Gradišnikom, je imel za tako siromašno občino veliko stroškov, da je šola v borih desetih letih zopet uredil, opremil in renoviral, posebno ker se je šola — prej enorazrednica — razširila v dvorazrednico. Po zaslugi komisarja bivše mariborske oblastne samouprave g. dr. Leskovarja, je dala ista šoli 10 tisoč Din podpore, s čimer je bilo silno mnogo

tovarniškega delavcu, nemški ključavničar pritrudi madžarskemu sosedu ključavnico na vrata.

Najstarejša trgovska tvrčka na svetu

je v Stockholmu na Švedskem, ki že trguje od 12. stoletja naprej, kar dokazujejo do danes ohranjene listine.

Cesarja Leopolda II. je neki večkrat v vojnah ranjeni vojak zaprosil, da se mu poviša plača, katero je dobival kot invalid. Cesar ni bil ravno najboljše valje in zato je prošnjo odbil z kratkimi besedami: »To ne gre, moja blagajna ima luknjo.«

»In moja glava, veličanstvo, ima pet lukenj in vse sem dobil

Zopet je začel lajati pes, nato pa se je kmalu pomiril.

»Učitelj prihaja,« je rekel sin.

»Kako veš to?«

»Čutim. Ali mu bova odprla?«

Mati je prikimala.

»Dobro misli o nas. Odpri vrata!«

Bil je res stari učitelj. Brez besede je segel obema v roke. Najprej so molčali vsi, trle so jih prav hude skrbi. Nato je starček izpregovoril.

»Prišel sem . . . če bi me kdaj utegnila kaj potrebovati . . . da prideta k meni ali pa me pokličeta.«

Fant je skočil kvišku.

»Gospod učitelj, le eno naj vas vprašam: ali imate mojega očeta za krivega?«

»Bog sam ve, kaj je res.«

»Če nimate povedati nič drugega, gospod učitelj, potem je najbolje, da zopet odidete.«

Mati ga je posvarila; fant pa je le kljuboval. Tedaj je starček prijazno rekel:

»Nekaj ti porečem, mlada vihra ti: Colnarji imate vročo kri. To ni kaj prida. Če bi bil sedel

med porotniki, bi bil krivdo ravnotako zanikal, kakor jo je zanikal gospod graščak s Holovca.«

Fant se je vnel; tudi materine oči so se široko odprle in roke so ji rahlo trepetale.

»Ali je gospod s Holovca res . . . ali je res?«

»On je krivdo zanikal; drugih enajst je na žalost reklo: da. Sam mi je povedal to.«

»Naj mu Bog povrne!«

Sedaj šele sta povabila učitelja, naj sede.

»Prišel sem pravzaprav zaradi Karla. Ušel je iz gimnazije. Ali naj bo s tem tudi njegovega študiranja konec?«

Fant se ni premaknil. Jokaje je pomolila mati pismo svojega moža »ez mizo. Učitelj ga je bral zelo ganjen.

»Da,« je vzdihnil, »to je zelo hudo!«

Nato je zavladal v sobi globok molk, mrtvaški molk po odmrli sreči. Ura na steni je trudno nihala. Tisto uro, ko je bil Colnar obsojen, je obstala. To je bila povedala dekla.

»Naj stoji,« je tedaj rekel Karel, »naj stoji o dolgo, dokler oče ne bo opran. Kaže naj

pomagano. Tudi, da je mogla biti proslava letos izvedena in je moglo biti obdarovanih vseh 86 otrok, sorazmerno s premoženjskim stanjem njihovih staršev ter marljivostjo dece, v kljub gospodarski stiski ter težkim krajevnim razmeram, je največja zasluga Družbe sv. Cirila in Metoda, ki je prispevala 1500 Din, banske uprave, ki je dala 400 Din, Kolu Jugosl. Sester v Mežici, ki je podarilo 300 Din in posodilo opremo za oder in igro. Dalje so podarili krajevni odbor Rdečega križa v Prevaljah, občinski odbor Rdečega križa v Ljubljani, Bratovska skladišča v Prevaljah vsako po 200 Din. Tudi zasebniki, podjetja, trgovci, obrtniki, gostilničarji, mesarji, Delavska pekarna, konzumna društva, posebno I. Del. kons. društvo, itd. iz Prevalj, Mežice in Guštanja, so v denarju in blagu mnogo prispevali k dostojni proslavi in lepi obdaritvi naše dece. Tvrđki Skabrne in Štermecki, nekaj knjigaren in banovinska zaloge so se spomnili z lepim darom v blagu, v denarju in v šolskih potrebščinah naše dece. Posebno pa je povdariti krajevne činitelje, ki so z delom, v blagu in denarju žrtvovali vsak po svojih močeh, da čim lepše poteče proslava in da so pripravili pridni koroški dečici veselo presenečenje. Osebito tukajšnja posestnica in trgovka gospa Kralj, g. župan Gradišnik, trgovec g. Ortan, kmetje g. Aleško, Hainc in Kumprej iz Št. Danijela so mnogo žrtvovali k proslavi, posebno za novo ustanovljeni šolski oder, za katerega je tukajšnji Podmladek nabral v prostovoljnih prispevkih lepo svoto 170 Din. Po zaslugi g. župnika Hornbočka in na osebno intervencijo sosedu Šmihelčana presviti. Ljubljanskega škofa dr. Rožmana je prejele šola tudi 30 katekizmov. Vsem še enkrat izreka najkoplejšo zahvalo: upraviteljstvo šole.

Sv. Jernej nad Muto. Malo kedaj se v časniku bere ime tega kraja, zato sporočimo sedaj nekaj novic. Za božične praznike so naredili šolarji skupno z g. šolskim upraviteljem velike jaslice in postavili lepo božično drevo, ki so ga prižgali na sveto noč, na novo leto in sv. Tri kralje. Polnočnica je bila tokrat, katere tukaj ni bilo od leta 1924. Prehod čez mejo o polnoči je bil prost, kakor tudi vse praznike. Dne 7. januarja so obhajali graničarji svoj pravoslavni Božič. Posebnost letošnje zime je, da je na planini prav mila, vsaj do sedaj je bila, december je bil

solnčen, večinoma brez vetra, tako da so sredi dneva letale muhe okoli in so bile ovce na paši, tudi sedaj po novem letu je januar še vedno vesel in ljudje, ki pridejo iz doline, se temu čudijo. Ako gledaš s planine, leži okrog in okrog megla kakor morje, iz tega morja se vzdigujejo otoki Radelj, Pohorje, gora Uršula, Savinjske planine, Čičkove peči nad Pernicami in Golica. Na planinci pa

Kino doma? To lahko iznajdeš sam!
Čitaj roman »Satan in Iškarjot«! Zah-tevaj ponudbo pri Cirilovi tiskarni v Mariboru!

solnčice sije, na planinci lušno je. Tudi od tukaj smo šli v petek dne 13. januarja v Slovenjgradec poslušat lepo petje koroških Slo-vencev. Sprejem pevec je bil že v Dravo-gradu prisrčen in ganljiv, še bolj v Slovenj-gradcu.

Št. Peter pri Mariboru. V Celestrini je umrl po daljši bolezni Budja Janez, bivši viničar, star 87 let. Pokopan je bil pretečeni torek. Naj dobri starček v miru počiva. — Na svečnico

imajo šentpeterske žene svojo običajno vsako-letno cerkveno pobožnost. — Prvo nedeljo v februarju se vrši popoldne po večernicah redni mesečni sestanek fantovskega krožka. Pri-de predavatelj iz Maribora. Mladina pridi! — Tudi možimo in ženimo se pridno. Med dru-gimi se je poročil naš učitelj g. Mesarič And. Za zakonski stan se je odločila tudi naša gđc. Jožica Lorberjeva in se bo od nas preselila v Slovenjgradec. — Fantovski krožek priredi pod okriljem prosvetnega društva »Skala« eno izmed prihodnjih nedelj, ko bo dovolj snega, smuške tekme in sicer za člane fantovskega krožka.

Fram. Pri nas smo izročili materi zemlji dne 18. januarja 38letno Marijino družbenico Zaliko Kotnik. Pretrgala je nit njenega vzor-nega življenja jetika, katero je voljno in bo-gudvano prenašala dve leti. Veličasten po-greb blagopokojne je dokazal njeno občo-prijubljenost v domači župniji in celo pri pre-cejšnjem številu Mariborčanov. Spremljala jo je na zadnji poti od doma poleg ljudskih množic Marijina družba, pevsko društvo je zapelo več žalostink in g. župnik je govoril

Močni vojaški oddelki stražijo v prestolici Španije v Madridu javna poslopja pred komunističnimi napadi.

vedno tisto uro, ko je bila izrečena sodba, da noben dan ne bomo pozabili na to.«

O polnoči pa je mati vstala in je uro navila. Karel se je bil priplazil za njo, in skoraj bi se bila pripetila nesreča, ko ga je zagledala tako nenadoma.

»Zakaj delaš to, mati? Ali hočeš pozabiti?«

»Nikoli ne bom pozabila. Toda ura mora iti. Toliko let sem bila vajena, poslušati njeno tik-takanje iz sosedne sobe. Če ne gre, mi je, kakor da bi očetovo srce ne bilo več.«

»Naj torej gre,« je rekel sin. In ura je začela biti polnoči. —

»Sedaj so sedeli tu vsi trije, ki jih je trla skrb, in so poslušali, kako je štela ura njihove samotne minute.

»Gospa Colnar,« je začel učitelj tolažljivo, »to pismo je izliv velikega obupa na začetku hudega časa. Vendar pa se bo ubogi mož pomiril. Pretrpel bo, kakor je bil pretrpel vojno. Pravi, da je to njegov testament. Ne bomo ver-jeli, da bo res tako. Kar pa odreja v pismu, naj

vama bo sveto. Grunta ne smeta prodati. In Karel mera v gimnazijo nazaj.«

»Ne morem . . . ne morem . . . kaj poreko sošolci . . . kako me bodo gledali . . . ne morem!«

Fant je položil glavo na rob mize. Močna njegova mladeniška postava je drgetala.

»Ne morem . . . ne morem!«

»Saj ti tudi treba ni, Karel, hoditi v staro gimnazijo nazaj. Jaz imam edinega sina, ki je šolski svetnik. Ta bo že ukrenil, da boš sprejet drugje. In tam nobeden človek ničesar ne ve o naši nesreči.«

Te besede so fanta opogumile in rekel je, da bo voljo svojega očeta izpolnil, ostal v šoli in da bo priden.

»Seveda,« je dejal učitelj, »bo stroškov malo več, kar se tiče vožnje, in tudi sitnosti bo več. Boš pač samo dvakrat v letu hodil domov, o božiču in o velikih počitnicah.«

»Vdal se bom v to,« je rekel Karel.

»In jaz si bom vse pritrgala od ust, da bo tudi o Veliki noči lahko prišel domov,« je pri-stavila mati,

v vojnah za vaše veličanstvo!« je pogumno odgovoril vojak.

»To je nekaj drugega,« nasmejal se je se-daj cesar, »te luknje moramo zamašiti!« In plača se je prosilec še isti dan povišala.

V zapuščini.

Sodnik: »Kako se vi drznete, pridi taksem k sodniji?«

Dedič: »Oprostite, saj stojim v vabilu, naj pridem v zapuščini svojega očeta.«

Slabo razumel.

Zdravnik: »Moj na-svet ste izpolnili, kaj ne, pili ste eno uro pred zajutrkom kro-pa?«

Bolnik: »Da, da, pa nisem mogel dalje pi-ti, kot 10 minut.«

Dalje sledi.